

Litteratur

MARIE LINTON, Erkännande och verkställighet av utländska domar i förmögenhetsrätt, Norstedts Juridik, Stockholm 2023, 532 s.

Uppsaladocenten Marie Lintons nya bok utgör ett välkommet tillskott till den befintliga svenska litteraturen på den internationella privat- och processrättens område. En så sammanhållen, detaljerad och aktuell behandling av utländska förmögenhetsrättsliga domars erkännande och verkställighet i Sverige finns inte på bokmarknaden idag. Mycket av innehållet är visserligen inte helt nytt, eftersom flera andra har skrivit om problematiken, men då i regel relativt kortfattat, med sikte på endast vissa författningar (t.ex. Bryssel I-förordningen) eller med mera fokus på dessa författningars andra delar, såsom reglerna om domstols behörighet.

I Sverige har det sedan länge ansetts att en utländsk förmögenhetsrättslig dom med några få undantag varken erkänns eller verkställs utan stöd i lag. Sådant stöd förutsätter normalt ett internationellt åtagande i form av Sveriges anslutning till en konvention eller medlemskap i en internationell sammanslutning (EU). Författaren ansluter sig i sin nya bok till det ökande antalet svenska jurister som talar för en omprövning av denna negativa attityd och övergång till en generösare inställning till domar från den övriga världen, som faktiskt inbegriper flertalet av världens länder inklusive så viktiga handelspartners som t.ex. USA, Kina, Indien och praktiskt taget hela Afrika och Sydamerika. Denna uppfattning har även denne recensents helhjärtade stöd. I avvaktan på en välbehövlig reform får boken naturligtvis till största delen ägna sig åt en genomgång av de befintliga författningarna, vilka dock endast gäller i förhållande till domar från vissa länder.

Boken är indelad i tio kapitel, varav de första två innehåller mera allmänna resonemang kring gränsöverskridande cirkulation av domar och förklarar bl.a. bokens syfte, arbetsmetod, upplägg, terminologi och centrala begrepp. Till de allmänna resonemangen hör även det läsvärda avslutande tionde kapitlet, vilket diskuterar förklaringar till varför utländska domar kan respektive bör ges verkan, alltifrån internationell hövlighet till reciprocitet och ömsesidigt förtroende.

Resten av boken kan lite förenklat betecknas som en positivrättslig beskrivning och kritisk analys av dagens rättsläge. Kapitel tre, fyra och fem ägnas åt de s.k. Bryssel/Luganoreglerna, dvs. EU:s Bryssel I-förordning nr 1215/2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område samt 2007 års Luganokonvention, vilken var avsedd att vara ett parallellinstrument till Brysselreglerna varigenom även EFTA-länderna ansågs kunna komma i åtnjutande av Bryssel-systemets fördelar (eftersom Luganokonventionen tillträtts av EU som enhet utgör den för EU:s medlemsstater numera en del av EU-rätten). Kapitel sex, sju och åtta behandlar två moderna Haagkonventioner, nämligen 2005 års Haagkonvention om avtal om val av domstol och 2019 års Haagkonvention om erkännande och verkställighet av utländska domar på privaträttens område. De två konventionerna har tillträtts av EU men endast av mycket få icke-medlemsstater, vilket

gör att deras praktiska betydelse idag är ganska begränsad, men de har potential att bli betydelsefulla om och när flera länder ansluter sig.

Såväl Bryssel/Luganoreglerna som de två Haagkonventionerna är relativt omfattande och innehåller många detaljbestämmelser och undantag. De har blivit föremål för omfattande rättsvetenskaplig uppmärksamhet i många länder och det finns ingen anledning att i Sverige tillmäta de utländska författarnas tolkningar och argumentation mindre vikt än den svenska litteraturen, låt vara med undantag av eventuella uttalanden om de svenska implementerings- och kompletteringsbestämmelserna.

Bokens kapitel nio skiljer sig från de övriga kapitlen, eftersom det behandlar det autonoma svenska rättsläget avseende situationer där Sverige inte är bundet av några internationella åtaganden. Sådana fall täcks normalt inte heller av någon autonom svensk författningsreglering. Här om finns det betydligt mindre skrivet förutom relativt enkla och korta konstateranden att utländska domar i princip varken erkänns eller verkställs utan stöd i lag. Denna negativa svenska hållning är dock inte utan undantag. Den djupgående analysen av rättsfall och litteratur i kapitel nio är därför mycket värdefull. Av särskilt intresse finner jag resonemangen om utländska domars bevisverkan och om de krav som ställs på behandling av utländska domar av Europakonventionens artikel 6 om envars rätt till rättvis rättegång.

Författaren har presterat ett ambitiöst och väl utfört arbete, där hon inte har sparat på mödan att verkligen utreda och tänka igenom den beskrivna, inte helt enkla problematiken. Hennes analyser av rättsläget, bl.a. av det omfattande och ibland svårtolkade rättsfallsmaterialet inklusive ett antal opublicerade svenska underrättsavgöranden, är såvitt jag kan bedöma genomgående korrekta och hennes slutsatser och förslag är balanserade och kloka (i varje fall om grunden för detta positiva omdöme får lov att vara att de i det stora hela överensstämmer med mina egna). Boken kan tjäna som värdefull handbok för praktiker och som inspiration för alla som odlar ett intresse för internationell privat- och processrätt. Bokens användning underlättas av att den är utrustad med såväl en käll- och litteraturlista som ett sakregister.

Michael Bogdan